

Lei av snever svensk offentlighet

I flere tiår har hun vært viktig del av den svenske debatten. Nå tar Åsa Linderborg et oppgjør med svensk debattkultur og manglende ytringsfrihet. Inkludert sine egne bidrag som kulturredaktør.

av **Erlin Eld Stava Sandve**

Publisert: 3. juni 2017 Sist oppdatert: 09:53, 3. juni 2017

KULTUR LILLEHAMMER (Dagsavisen) – Jeg er lei av den svenske offentligheten. Vi har ingen diskusjon, vi bare anklager hverandre. Vi dømmes den som snakker etter hvilken farge han eller hun har, og etter hva vedkommende har mellom beina, sier Åsa Linderborg.

Hun er invitert til Norsk kritikerlags seminar på Litteraturfestivalen på Lillehammer for å snakke om ordskiftet i Sverige. Åsa Linderborg er feminist og antirasist, og har vært en av den svenske venstresides klareste stemmer i flere tiår. Den selvbiografiske debutromanen «Meg eier ingen» fra 2007 fikk strålende kritikk, solgte 270.000 eksemplarer, og vekte mye debatt i Sverige. Siden 2009 har hun vært kulturredaktør i en av vårt nabolands største og viktigste aviser, Aftonbladet.

– Alt i Sverige dreier seg om innvandring, om De Andre. Du har de som kun vil snakke om det, og om alt som er galt. Og så har du de som absolutt ikke vil snakke om det, som syns integreringen fungerer. Ingen lytter til de andre, sier hun.

Presset ytringsfrihet

Ifølge Åsa Linderborg foregår det «en taus innskrenking» av ytringsfriheten i hele verden. Sverige inkludert. Denne foregår ifølge henne på to måter. Enten som et «du kan ikke si DET», altså at noen temaer overhodet ikke diskuteres fordi det ikke «er lov», å snakke om dem. Eller som et «DU kan ikke si det», det vil si at folk ikke får si noe fordi de tilhører «feil» gruppe for å uttale seg. Som når kun kvinner får uttale seg om feminisme, eller homofile om homofiles eller LGBT-rettigheiter, forklarer hun.

– Men de som mener at offentligheten skal være et trygt rom, har misforstått. Det er lett å være for ytringsfrihet for dem som mener det samme som en selv. Det var til og med Stalin. Men ytringsfriheten bryter tabuer, krenker, sårer, får oss til å føle oss dårlig. Det er en kollektiv praksis, et redskap vi bruker for å øke forståelsen for hverandre. Selvsagt. Men ikke i Sverige, sier Åsa Linderborg.

Følg Dagsavisen på Facebook og Twitter!

Solidaritet

Hun lever selv med skuddsikre glass i leiligheten, og får stadig alvorlige trusler mot sin person. Har meldt seg av sosiale medier, etter eget utsagn fordi hun «mistet troa på hele menneskeheten» ved å delta.

Likevel er hun opptatt av at også de hun er uenig med skal få tale. Grensen drar hun ved hets mot person, og ved hat mot grupper.

– At ikke alle tør ytre seg, er et klassespørsmål, sier hun når Dagsavisen spør om hvordan vi så skal ivareta flest mulig stemmer, også de som utsettes for hat og hets.

– I Sverige får man ikke ytre seg solidarisk uten at noen sier at man må holde kjeft og sjekke sitt eget privilegium. Det er det motsatte av hva feminismen på syttitallet og antirasismebevegelsen på åttitallet jobbet for, nemlig å få med alle. På dette viset vil vi jo aldri forstå hverandre! Og i hvert fall aldri forstå høyreekstremismen.

Les også: [Tror høyrevinden vil snu](#)

Feilbrukt fascisme

Åsa Linderborg poengterer at hun fremdeles er stolt av å være politisk korrekt, at hun er for flyktninger og feminisme og mangfold. Men samtidig som de politisk korrekte har forsøkt å bestemme hva man ikke har lov å si, har den ytterste høyresida vokst seg stor, i Sverige som i resten av Vesten.

– I Sverige omtaler vi landet vårt som fascistisk og meningsmotstandere som fascist. Men Sverige er ikke militærstyrt. Vi har frie valg. Ingen politiske fanger. Lav grad av korrupsjon. Mangfold er et uttalte politisk prosjekt, og så videre. Vi ikke som Tyskland på 1930-tallet. Jeg syns svensk flyktningpolitikk er fæl, dette at vi nå sender folk ut igjen. Men den ikke som jødepogromene i Tyskland på 1930-tallet. Å hevde det, er feil. Jeg angrer på at jeg selv har bidratt til denne språkbruken, at jeg for eksempel kalte Frp for et fascistisk parti, sier hun.

les også: [Derfor mister sosialdemokratene velgere](#)

Rikdom for de få

Å skyldte alt som er galt på «hvite, krenkte menn», slik tendensen har vært både etter Brexit, Trump og høyrepopulistiske partis framvekst, blir også feil.

– Venstresida svarer alltid på alle problemer med at «Sverige er rikt». Men halvparten av dem som bor i Sverige har ikke nok penger til å få det til å gå rundt. Sverige er kanskje rikt. Men ikke alle i Sverige. Det er en klassekonflikt her, og den vil må snakke mye mer om, sier Åsa Linderborg.

Å kalle folk for «troll», avhumaniserer dem, på samme måte som det å tilskrive folk allslags fobler antyder at de er psykisk utlignelige.

– Det fins antidemokratiske strømninger som argumenter med at folk ikke kan tas på alvor. De er for underutdannet, mener man, og dermed dumme. Irrasjonelle, styrt av følelser framfor intellektet. Godtroende og lette å manipulere. Inhumane egoister, som likevel ikke forstår sitt eget beste. Men om ikke folk skal bestemme, hvem skal gjør det da?

Teknokrater og eksperter? spør Åsa Linderborg.

Klassespørsmål

Problemet er nemlig ikke hvite arbeiderklassemenn eller -kvinner. Det er de aller rikeste mennene, de med skreddersydd dress og millioninntekter. De som er skylda i at arbeiderklassen ikke har hatt reell lønnsoppgang på lenge, men føler seg forbigått av innvandrere og hånet av middelklassen.

– Nyliberalismen skaper enorm ulikhet, og sosialdemokratiet har ennå ikke funnet ut hva det skal gjøre med det. Den store konflikten i dag er arbeid versus kapital. Når man kaller folk fascist eller troll, tilslører man dette. Å hate kvinner eller homofile er noe annet enn å hate den urettferdige økonomien, å hate klassesamfunnet. Det hater jo jeg også, sier Åsa Linderborg.

DELE

Vis kommentarer

LES OGSÅ

- «Beklager på forhånd om jeg nå har ødelagt helga di»

– Et bilde på at det bare er idioter som forteller emosjonelle, dårlige his...
- 20 år etter tar Midnight Choir oss tilbake til Amsterdam

SPONSET
- Hvordan velge riktig lugar på cruise?

SPONSET
- Før har vi fått store artister til å legge bort kontrakter. Nå er tilstan...

Hybrid med komprimiss kraft

SPONSET
- Wara lover at alle politiets objekter vil være sikret innen 2020

SPONSET
- OPSTRMS.COM

Når fluefiske blir hinderløype • Oppstrøms

STROSLE

ANDRE NYHETER

- ABCNHETER NO

Tidens verste måling: Seks av ti misfornøyd med Trump - halvparten vil stl...
- KAMPANJE.COM

Brukte 136 forsk på ett stutt i ny reklamefilm: – Har gjort alt på ekte
- RENATESREISER.COM

I bil rundt Kotorbukta
- STROSLE

EMNEORD

kultur

Sorgfullt, sint og sterkt om livet i rullestol

Jostein Gaarder svarer ikke på de store spørsmålene han stiller, men han skal ha for forsøket.

Her er den første traileren fra den allerede omstridte Netflix-filmen «22 July»

Fra fire Amanda til Oscar-kandidat

Hva har du tenkt å gjøre med det, kulturminister?

Nordmarka i Oslo har neppe vært mer uhyggelig enn i Unni Lindells nye krimroman

Skrev bok om hets. Nå hetses de som aldri før.

«Det er forløsende at unge jenter beskrives med en overstadig sexlyst og drift til initiativ.»

Forbrytelser, straff og struttesskjørt

Kvinnelige regissører får bedre terningkast. Mannlige regissører trekker nesten dobbelt så mye folk.

Folkets forfatter Margit Sandemo har gått bort

«Heimebane» rammes av streik

– Før har vi fått store artister til å legge bort kontrakter. Nå er tilstandene blitt mye verre.

Her fikk de ta bilder av Eminem. Men ikke i Oslo.

Hva er en kunstsamling?

Frøkedal har klart det igjen

Et album som for alvor bør gjøre det klart at hun er en av Norges fineste låtskrivere

– Et bilde på at det bare er idioter som forteller emosjonelle, dårlige historier fylt med drama

Kunstner om Oslo-galleri: – Fineart lurer kundene sine

Gjenhørt med Garbarek er mer enn verdt den 13 år lange ventetida

Rettskilde: Gérard Depardieu anmeldt for voldtekt

En av disse tre filmene blir Norges Oscar-kandidat

Derfor synger Hanne på Stavanger-dialekt

En av høstens morsomste

Kontakt

Publiser: [Erlin Eld Stava Sandve](#)
Direkte: [Hanne Kjønnli](#)
Nyhetredaktør: [Erlin Eld Stava Sandve](#)
Digitalleder: [David Stenrud](#)

Abonnement

Abonnement: 22 99 80 50
Etableringskostnad: 22 99 80 00
Kundenservice: 22 99 80 00
Min side: [Personvern](#)

Tips

Tips telefon: 22 99 81 30
Sentraltbord: 22 99 80 00
Kontakt oss: [Om informasjonsansvar \(cookies\)](#)

Følg oss

Annonser

[Annonser i Dagsavisen](#)